

Teel paberite maailma

Kuni pühapäevani pakub Tallinna Kunstihoone galerii võimaluse tutvuda uudse nähtusega Eesti pinnal – paberikunstiga.

Seni käis näituse korraldamine teada-tuntud skeemi järgi: kunstnik või vastav kildkond inimesi tuleb mõttele eksponeerida oma töid avalikkusele, hakatakse otsima rahakaid toetajaid, ja kui läheb õnneks, omandab tegelikkuse ning mõtteilma piiril hõljuv idee reaalsed vormid. Käesoleval juhul osutus algatajaks hoopis teine pool, järjest kosuv **AS Balti Paber**. Koostöös Eesti Kunstnike Liiduga saadi lõpuks nõusse 12 tuntumat kunstnikku – Mare Mikof, Epp-Maria

Kokamägi, Anu Purre, Signe Kivi, Jüri Arrak, Jaak Arro, Aili Vahtra-puu, Anu Kalm, Maria-Kristiina Ulas, Ruth Huimerind, Mare Vint ja Jüri Kass. Neist viimane kujundas kogu näituse, selle plakati ning esinejaid lühidalt tutvustava kataloogi.

Eesmärgiks seati toodetava ja vahendatava paberivaliku näitamine läbi loojate fantaasia- ning stiili-maailma.

Läänemaades on sarnaste “paper arti” nime all tuntud näituste organiseerimine juba aastate taha ulatuv tava, mille esimene heiaustus siinsetel aladel leidis aset viis aastat tagasi, kui Šveitsi kunstnikud elegantselt demonstreerisid vaimu-loovuse ning rahahõngulise matee-

na vastastikku kasulikku ja loomulikku võimalust. Just esmapilgul enneolematuna mõjuv paberi niivõrd sihiteadlik kasutamine põhimaterjalina, nii tasapinnalisena kui ka ruumilisena, on veenev näide lääneliku (ja üldsegi mitte tingimata kunstivaenuliku) mõttelaadi jõudmisest meie kodukootud parnassile. Tulemuseks on üpris haruldane juhtum, kus ühe galerii kahte ruumi olid nõus koonduma täiesti erinevad loojanatuurid.

Kuna kogu prozhektorite kiirtes lendlevate paberlintidega show-laadis avatud näitus on Eestis esmakordne, kumab esinejate tödest paratamatult läbi teatavat unisust ning kohatist mõistmatust, mida õieti taotletakse. Osalejaid võiks tinglikult jaotada kahte gruppi. Ühed – nagu graafik Anu Kalm, kes

PAPER

mõningaid paberlikke oskusi hal-lates julgelt eemaldus oma erialast ja sukeldus kalka võimalustesse – löid materjalikeskseid teoseid nii pinnal kui ruumis (nt Mare Mikofi nahkjad, sumedalt läiklevad ripp-skulptuurid, Anu Purre kihilised papp-kihistused...). Teised see-vastu suhtusid materjali kui vahendisse, mis vaid vormib kunstniku idee talle ainuomasel moel. Ehkki viimane käsitluslaad on kõige sügavam, aegumatum, oodati käesolevalt paberile pühendatud sündmuselt lihtsalt fantaasialendu – oma tava-pärasest stiilist nihestumist või lausa väljaastumist. Kuid just selles

momentis moodapanek osa esinejate poolt on muutnud “Paberikunsti” näituse ebaühtlaseks, kohati laialivalguvaks, seda läbib mõningane kohmetus ning kramp. Ent aina kindlamalt annab endast märku tõsiasia, et varem või hiljem tuleb oskuslikult ületada kunsti- ja äri-maailma vahel laiuv kummituslik, vaid väärnimõistmist külvav barjäär, mille kadumine pole sugugi võrdne kommertsi uppumisega. Ja selline sponsorlus on alati hinnatud.

SIIM SULTSON